SEMANARIO
O LAVRADOR
Caixa Postal — 686
Curitiba — Paraná — Brasil

Redação e Administração:
Rua Auguste Stellfeld 799

Diretor e Proprietario:
Nicolau Woytowetch

O LAVRADOR
Хлібороб

—ТИЖНЕВИК—

ПЕРЕДПЛАТА:

Річно: кр. 60.00
Піврічно: „ 35.00
Для Арґентіни: 25 песів.
Інші краї: 4 ам. доляри.
Поодиноке число: кр. 2,00

Ціна оголошень

після умови.

Ч 1—2 (1098—99)

КУРІТІБА, 1—7 Січня, 1954

РІК ВИДАННЯ XXXI

Веселих, Радісних Різдвяних Свят! Щасливого Нового Року!

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Ці слова вселюють в нашу душу радість, оновлюють її, огортають всю нашу істоту святковим настроєм. Славлячи день народження Сина Божого, ми глибоко усвідомлюємо собі нерушимість і непоборність Христової науки, вічної переваги добра над злом.

Сьогоднішніх лихих часів, коли новітні слуги Диявола встановили своє панування мало що не над половиною земної кулі, ми так само свято віримо в неминучість цілковитого знесення їхнього царювання і то в швидкому часі.

Темні сили розпростерли свою жорстоку владу і над багатострадальною Україною, звідки вийшли ми, або наші батьки, чи діди. Серце стискається нам від болю, що на українській землі люди сьогодні не мають змоги вільно привітати один одного святковим—З Різдвом Христовим! Та вже недалекий той день, коли над цілим світом і зосібна над Україною знову переможно засяють ідеали християнства. В ім'я того дня варто жити, працювати, варто боротися.

В умовах Західнього світу ми вільно, як того вимагають наші стародавні традиції, святкуємо Різдво Христове. Величний Свят-Вечір застає нас за вечерею з 12 страв, застає нас у тісному колі рідних, близьких і знайомих людей. Але, поглянувши довкола столу, помічаємо, що багатьох серед нас нема. Де вони?

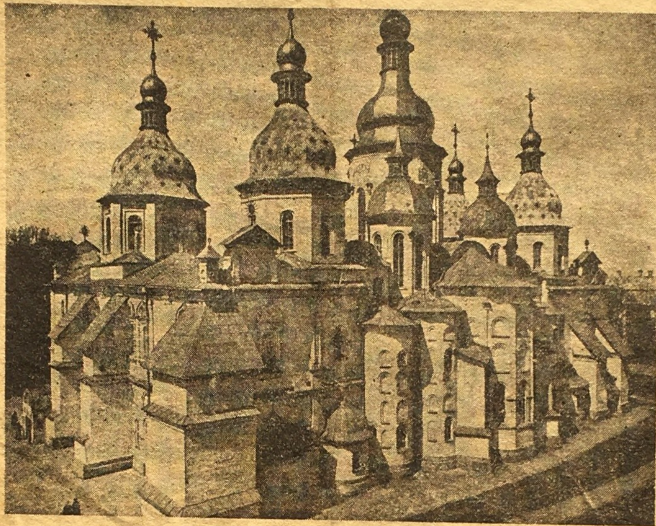
Вони страждають під московською окупацією, вони до дна п'ють чашу гіркої долі, що тільки й можливе за варварського режиму, накинутого Україні комуністичним Кремлем.

Не вільно українцям на рідній землі піти й до своєї церкви, бо її там нема, а те, що є, існує лише, як прибудівка до ненависної держави, названої СССР. Саме Різдво вони змушені провести за тяжкою працею, глибоко ховаючи в собі свої справжні почуття й сподівання. Та не зважаючи на вкрай важкі умови існування, українці на своїй землі також непохитно вірять у прийдешню перемогу Христової правди, в своє цілковите визволення з під московської неволі. Бодай потайки, криючись від переслідувань здичавілого окупанта, вони один одному сьогодні також говорять—З Різдвом Христовим!—і в ці слова вкладають глибокий зміст, виплекану мрію.

Ми сьогодні, з великим нашим святом, тут, у вільному світі, маємо вітати далеко не лише самі себе! Перше наше привітання, перші й найкращі наші побажання понесуться за моря й океани, до вишневої але страдницької України, до поневоленого народу українського. Туди, насамперед, простягаємо свої руки, туди засилаємо святкове—З Різдвом Христовим!

Сьогодні, день Різдва Христового, є також днем радісної надії. І та надія нас ніколи не покидає. Не покидає нас ніколи й непохитна віра в цілковиту перемогу добра над злом. Ми переконані—мине ще трохи часу й наші сподівання здійсняться. При Божій допомозі виборемо собі те, за що вже так густо пролито кров наших людей. Світле Свято освітлює нам шлях до мети, тому наші уста, як символ майбутнього щастя, урочисто промовляють сьогодні—

—З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Собор Стятої Софії в Києві

ПОМОЛИМОСЬ

Помолимось за тих, що у розпуці
Помруть, відірвані від рідних хат.
Помолимось за тих, що у розпуці
Вночі гризуть залізні штаби грат,
Що душать жаль у невимовній муці,
За тих, кого веде на страту кат!
Над ними, Господи в небесній тверді
Простри свої долоні милосердні!

Юрій Клен

Всім своїм філія, всьому нашому членству, всій українській етнічній групі в Бразилії—веселих і радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року бажає
Центральна Управа Хліборобсько-Освітнього Союзу

Українській Вільній Академії Наук, Науковому Товариству імени Шевченка, всім науковим та культурно-освітнім українським організаціям на еміграції—бажаємо щасливих, веселих, радісних Різдвяних Свят і великих досягнень у Новому—1954 Році.

Редакція „Хлібороба"

ЧИ ВИ ВЖЕ СКЛАЛИ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1954 РІК?

З нагоди Різдва Христового й Нового Року засилаємо свій найщиріший привіт усім борцям за волю України, усім своїм читачам, співробітникам, братнім середовищам і їх пресовим органам.

Від душі бажаємо Вам щастя, успіхів і перемог! Дружніми монолітними лавами крокуймо вперед до здійснення великої вимріяної мети, до світлого майбутнього!

Редакція „Хлібороба"

Обидві українські Церкви, їх Архипастирів, пастирів і вірних вітаємо з Різдвом Христовим!

Редакція „Хлібороба"

ДО ВІДОМА НАШИХ ЧИТАЧІВ

В зв'язку з Різдвяними Святами (за старим стилем) і днем Нового Року—наступне число «Хлібороба» вийде 10 січня 1954 року.

Разом з сьогоднішнім числом усі наші читачі одержать стінний Календар на 1954 рік. Роздрібна ціна цього числа разом з календарем—3 крз. Бажаючі можуть замовляти Календар окремо.

Редакція і друкарня «Хлібороба» не працюватимуть 1 та 7 січня 1954 р.

Високоповажним Панствам: Івану Шмереві в дружиною, Юліянові Сисакові в дружиною, інж. Ярославу Сисакові в дружиною й донькою, Ґарольду Ґеттеру в дружиною, Юрію Тамарському в дружиною і донькою надзвичайно вдячні за сердечні святкові привітання.

Зі свого боку щиро бажаємо Вам весело й радісно провести свято Різдва Христового, а в Новому 1954 Році домогтися здійснення всіх сподівань.

Олександер і Клавдія Ващенко

БОЇ В ІНДОКИТАЇ

Одною з перешкод, якщо не головною, були удари союзників, які не принесли блискучих успіхів, але напевно помішали пляни ворога.

Можливо, що ворог даватиме рішучий бій знову на кордонах Ляосу, або й у Ляосі та в країні Таї, щоб зліквідувати останній редут в Таї. Ворожі колони наближаються до недавно зайнятого парашутистами Дієн-Бієн-Фу, що його вже встигли союзники укріпити. Проте наміри ворога на цьому відтинку фронту—не відомі.

Тим часом франколяоські з'єднання здобули у гарячому бою форт Моунґ Куа, 100 клм. на північний схід від Люан-Прабанґу, що його червоні тримали ще від часу минулорічного наступу на Ляос.

Союзникам вдалося відбити ворожий наступ на форт Жіяльок між Ґаной і Ґайфонґом. Ворог провадив наступ трьома батальйонами автономного полку ч. 42. Оборонці (150!) майже всі загинули, або були ранені, доки прийшла відсіч з Ґайдуонґу. Одночасно тієї ж ночі місцеві ворожі частини в дельті Тонкіну провели менші напади на більшу кількість фортів, щоб розсіяти сили союзників.

Важливе оголошення

31 СІЧНЯ 1954 року о 9-ій годині ранку відбудуться

Надзвичайні Загальні Збори

Хліборобсько-Освітнього Союзу.

Просимо всіх делегатів прибути вчасно, щоб без запізнень можна було розпочати засідання. Делегати мають зібратися в приміщенні Союзу, в Курітібі, вулиця Вісконде до Ріо Бранко 557.

Секретаріят Центральної Управи

З НОВИМ РОКОМ!

Прощай 53-ій, вітай 54-ий!

З одного часового етапу переходимо в другий. Підсумки і перспективи. Вчора й сьогодні...

Кожному з нас ясно, рік, що відходить,—не минув марно. Правда, довелося попрацювати дуже багато, часто при вкрай несприятливих умовах, але й досягнення маємо небуденні.

Минулого року, можливо, як ще ніколи досі, українська справа виросла й активізувалася в поважну міжнародню проблему. Дедалі все ширшим колам політиків і державних діячів вільного світу стає більш зрозумілим, що питання України ніяк не можна обійти, коли йдеться про встановлення міжнародньої рівноваги, про забезпечення сталого миру.

Ось чому сенат і палата представників найбільшої західньої потуги, США, почали займатися українською проблематикою. Навіть „Американський Комітет по Боротьбі з Большевизмом", здавна знаний зі своїх російських симпатій, змушений був вести переговори з українцями, відмовитися від КЦАБ'у. Ось чому на з'їзді українців Канади промовляли голова місцевого уряду та найчільніші державні діячі.

Не сиділа склавши руки й наша етнічна група в Бразилії. Про це найкраще свідчить діяльна участь українців у святкуваннях сторіччя естада Парана. Українці цілий час святкувань вели перед і цим заслужили собі загальне признання від широкої бразилійської громадськости та урядових чинників. На українському святі сторіччя промовляв губернатор естада, п. Бенто Муньоз да Роша. В своїй промові п. губернатор виявив добру обізнаність з українською проблематикою. Українська преса всього світу (за винятком, звичайно, підсовєтської) відзначила успіхи нашої колонії в Бразилії й висловила нам своє признання. В 1953 році почав розгортати широку працю (особливо в ділянці рільничій та економічній) Хліборобсько-Освітній Союз, що невдовзі безперечно принесе відчутні позитивні наслідки для всього нашого громадянства.

Можна ще дуже багато говорити про досягнення, яких ми здобули спільними силами. Але то було в минулому році. Сьогодні ж нам застукав у двері рік 1954-ий. Що він нам принесе?

Принесе те, чого ми самі зможемо домогтися. Чим більше вкладемо праці, чим більше напружимо спільних зусиль, чим наполегливіше будемо йти до мети, тим осягнемо кращих і відчутніших наслідків для всієї нашої справи. Ото ж, все залежить від нас усіх, а відтак і від кожного зокрема. Хай здобутки минулого року будуть нам правити як заохочення, щоб цього року ми спромоглися на нові успіхи, досягнення, перемоги.

Вступаючи в 1954-ий рік ми одночасно вступаємо в новий етап наполегливої праці й боротьби. Раз так, нам нема чого журитися, чи безрічево роздумувати над тим, що може статися. Все залежить від нас самих. Ото ж, далі, неухильно й наполегливо будемо кувати собі краще майбутнє! Виходячи з таких настанов, щиро й з піднесенням вітаймо сьогодні один одного—

—З НОВИМ РОКОМ!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ, ЧИТАЙТЕ Й ПОШИРЮЙТЕ „ХЛІБОРОБ!"

Комітет по будові Храму УАПЦ в Парижі

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІ ВЛАДИКИ,
Всечесні Отці,
Дорогі Брати й Сестри!

В радісні дні свят Різдва Христового та Нового 1954 Року Благости Божої шлемо Вам всім наші щирі привітання та побажання щастя, здоров'я, многих літ, сил для виконання Вашої важкої й відповідальної праці та успіху!

В ці дні особливо сердечно вітаємо і дякуємо тим нашим Громадянам і Громадянкам, які вже внесли свою щиросердечну пожертву на величне діло всеї Української Еміграції—на будову Храму - Пам'ятника УАПЦ в світовій столиці, в Парижі. З приємністю стверджуємо, що всі українці, не зважаючи на свою конфесійну приналежність, оцінили вагу репрезентації перед культурним світом українського загалу, української Церкви й культури та вплачують свої пожертви.

Православні українці в Парижі, як колись Свята Родина, не мають місця, де б схилити голови перед Всевишнім і піднести до Нього свої молитви. Не маємо храму, не маємо пам'ятника в Парижі для таких постатей, як Блаженніший Митрополит Полікарп, Головний Отаман Симон Петлюра, Командарм ген. М. Омелянович-Павленко,—що їм доля судила в Парижі заснути вічним сном.

Велике діло будови Храму—Пам'ятника в Парижі—вже започатковане. Рік 1954 мусить бути роком, в якому б ми наблизились до реалізації цього діла. Рік бо цей відзначає вся Україна, як рік започаткування боротьби проти поневолення Москвою. Коли ворог нищить наші Храми в Україні, коли ворог намагається перед усім світом довести, що він нашу Батьківщину міцно держить у руках ось вже триста років,—ми мусимо показати, що оце вже триста років ведемо боротьбу з ним всіми засобами.

Покажімо світові, що ми, мала частина народу, частина, що опинилась на чужині, але на волі,—вміємо користати з тієї волі й конструктивним чином заперечити ворожe руйнування: в міру наших сил будуємо й розбудовуємо те, що ворог намагається знищити!

Пам'ятаючи святі слова: „Побудуй храм Мені, а ворота небесні відчиняться перед тобою", всі внесімо наші пожертви на будову Українського Храму в Парижі. Не забуваймо про це в дні святкової радости, не забуваймо про це, здаючи звіт свого сумління перед Народженим Христом.

Хто дає швидко,—той дає багато. Тому, складаючи святочні дарунки своїм рідним, не забудьте про дарунок на будову Храму УАПЦ в Парижі, бо це дарунок Новонародженому Дитятку Ісусові для прикраси Його вбогих ясел, це дарунок і для України.

Христос Рождається!

П. Плевако
Голова Комітету

Адреса Комітету:

Président du Comité de Construction
de L'Eglise Ukrainienne à Paris
P. Plewako

38, Avenue de l'Opéra, 38—Paris 2e
Tel. Opéra 71-71

Банкове конто (для всіх країн)

Comptoir National d'Escomptes de Paris
№ 87 289 Eglise Ukrainienne
Orthodoxe Autokephale à Paris

ЦЕЙЛОН СКАСУВАВ ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРСТВО

Уряд британської колонії Цейлон ужив недавно рішучих кроків у напрямі повної своєї незалежности. Британський прапор було спалено на знак, що його більше не потрібно; британський гимн викреслено з усіх підручників і з загального співання, а також скасовано пост генерал-губернаторства.

Цей останній крок зроблено після того як генерал-губернатор, Лорд Совлборі, домагався пояснення попередніх змін.

Помимо того Цейлон далі залишається в Британській Спілці Народів.

З УСЬОГО СВІТУ

Москва. Колишнього міністра внутрішніх справ СССР, Лаврентія Берію та ще 6 його спільників „судив" советський військовий трибунал, головою якого був маршал Конев. „Суд" відбувався при закритих дверях. Підсудні, як звичайно водиться в Москві, „призналися" до своєї вини. Їх засуджено до розстрілу і вирок вже виконано.

Москва. Несподівано міністр закордонних справ СССР, Молотов, нібито прихильно відгукнувся на останню промову президента США, Айзенговера. Але Молотов дав їй таке тлумачення, що не відповідає думкам Айзенговера. Цими днями Москва повідомила, що вона просить відкласти зустріч міністрів закордонних справ 4-ох держав: США, Англії, Франції й СССР ще на три тижні.

Дейлі. Індія вирішила негайно посилити охорону своїх північних провінцій, що межують з комуністичним Тібетом. Останніми днями індійський кордон перейшло чимало комуністичних диверсантів, які вишколювалися в Тібеті. Серед них є й китайці й тібетці. В деяких диверсантів знайдені мапи, що на них північні провінції Індії та Бірми позначені, як комуністичні території.

Стало також відомо, що в Тібеті китайські комуністичні війська приступили до прискореного будівництва укріплень, аеродромів та брукованих шляхів. Цими роботами керують советські інженери. Вже наближається до кінця прокладення першої автостради в Тібеті, що лучить цю країну з Китаєм, та, через провінцію Сінзян, з Советським Союзом.

Голова індійського уряду, Неру, сказав, що він не вірить у відкриту агресію червоного Китаю щодо Індії, але, коли б така сталася, то індійський нарід героїчно воюватиме за свою незалежність.

Ханой. Ветмінські комуністичні війська, під командою Хо-Чу-Міна, знову вдерлися в країну Ляос. Кількість їх дуже велика і вони швидко просунулися вперед. Інтервенти вже захопили до своїх рук одне місто на кордоні з Тайланом. У Тайлані оголошено стан облоги і місцеві війська посуваються до кордонів Ляосу, щоб бути готовими на випадок наступу комуністів на їх країну. Прем'єр-міністр Ляосу надіслав телеграму до ОН, в якій він повідомляє про новий акт нічим не прихованої агресії з боку ветмінських комуністів.

Війська французької співдружби народів готуються поставити рішучий опір дальшому просуванню ветмінських комуністів теренами Індокитаю. Закордонні спостерігачі підкреслюють, що недавно Хо-Чу-Мін виявляв свою нібито готовість розпочати мирові переговори, а сам, тим часом, готував нову агресію.

Пан-Мун-Жон. 23 грудня, згідно з умовами перемир'я, закінчено опит тих полонених, що по війні в Кореї не хочуть повертатися додому. Їх мають перевести в цивільний стан 22 січня 1954 року. З 22.500 китайських і північно-корейських полонених тільки 138 заявили про своє бажання повернутися додому і то більшість з них, як виявилось, є комуністичними агентами.

На засіданні так званої нейтральної комісії в справі військовополонених, представники комуністичних держав—Польщі та Чехословаччини, вимагали продовжити термін опиту полонених, однак, представники демократичних держав—Індії, Швайцарії та Швеції, відкинули цю пропозицію.

Берлін. Комуністичний уряд Східньої Німеччини заборонив одному лютеранському єпископові правити служби Божі на Різдво. Помітно також, що влада посилила антирелігійну пропаганду серед населення, зокрема серед школярів. Антирелігійні книжки здебільшого перекладені з російської на німецьку мову і видаються масовими накладами.

Белград. До так званої Дунайської комісії, крім Югославії, всі інші країни входять з поза залізної заслони. Югославія тепер домагається, щоб до цієї комісії було прийнято також Австрію.

Лондон. Черчіл дав сніданок советському послові в Англії, Маліку та його заступникові—Радіонову.

Англійський прем'єр розмовляв з советськими дипломатами протягом трьох годин. Зміст розмови не оприлюднено.

ТРИВОЖНІ ДНІ В ІНДОКИТАЇ

Індокитай переживає дійсно тривожні дні. Ще невідомо, як розгорнеться ворожий наступ великої осінньої офензиви, але він вже починається. Ворог наразі намагається розсіяти сили союзників малими акціями майже на всіх фронтах. Він подвоїв свої удари в дельті Тонкіну, він провадить напади на укріплені пости на півдні й на півночі її. Ворожа 316 дивізія вже підійшла до укріпленого табору в Дієн-Бієн-Фу і передні її частини вже обстрілюють табір. В цілому ворог концентрує на цьому відтинку 17.000 добре озброєних і першорядно вишколених вояків.

Союзникам це місто важливе як база партизанських операцій місцевих відділів Таї й тому союзники евакуювали Ляї-Чову, щоб скупчити сили в Дієн, бо тут зручніше положення (ближче до Тонкіну) і звідси легше перешкоджати ворогові розгорнути наступ на Ляос.

Але 316 дивізія це лише мала частина сил ворога й коли більшменш ясно, де вона наступатиме, то зовсім невідомо, куди ворог кине основні свої сили.

Та проте не це найбільше тривожить Індокитай. Тривога переноситься сьогодні в політичну площину. В обличчі ворожого наступу треба з одного боку з'єднати всі сили, але з другого боку не слід експериментувати з політичними пересуненнями. А перше сьогодні в Індокитаю не є можливе без другого.

Прем'єр Там домагається, щоб створити негайно уряд національної єдности, до якого б увійшли й націоналісти. І це — правильно. Але з другого боку приступлення націоналістів означатиме домагання з їх боку соціяльних реформ і політичних потягнень в переговорах з Францією. І це правильно з боку націоналістів, бо без зміни дотеперішньої, в першу чергу—внутрішньої ситуації — не можна змобілізувати мас до боротьби. А саме весь доцьогочасний режим Бао-Даї і не міг зговоритись з націоналістами через розходження в соціяльних справах.

Тривожні дні ставлять питання, чи вдасться всі внутрішні й зовнішні справи полагодити без внутрішніх потрясень, які не сміють мати місця в часі ворожого наступу.

СОВЄТИ ЗАПРЯГЛИ ЛЬВІВСЬКИХ УЧЕНИХ

«Радянська Україна» повідомляє зі Львова про наполегливу працю львівських учених і композиторів, щоб «гідно зустріти» наказане Москвою «велике всенародне свято—300-ліття воз'єднання України з Росією», тобто роковини Переяславської умови.

В першій мірі для відзначення «знаменної дати» запряжено вчених—наукових працівників «Інституту суспільних наук Львівського філіялу Академії Наук Української ССР». Ці працівники підготовили до видання збірку наукових робіт, м. ін. доктор історичних наук, професор І. С. Свєнціцький написав роботу «Формування української літературної мови в XIV—XVII стол.», проф. М. С. Возняк запряг до «возславлювання» й Івана Франка у своїй роботі «Іван Франко як виразник прагнення українського народу до воз'єднання», кандидат економічних наук, В. П. Огоновський, укінці здогадався написати роботу на недійсну тему п. н. »Братерська допомога російського народу в індустріялізації західніх областей України». В збірнику всього 20 робіт на подібні теми. крім збірника видавництво згаданого інституту видає велику монографію директора інституту суспільних наук проф. Івана П. Крип'якевича «Богдан Хмельницький» (понад 30 друкованих аркушів) і брошуру про... „історичні зв'язки Західньої України з Росією до середини XVII стол.".

Не відстали від „знаменної дати" і львівські композитори: „заслужений діяч мистецтв" композитор Остап Люлкевич написав за своїм лібрето оперу „Олекса Довбуш", композитор Козак закінчив хор на слова Валентина Бичка „В одній сім'ї" і кантату на слова Платона Воронька „Воз'єднання" і вкінці „заслужений діяч мистецтв" композитор Микола Колесса написав хор... „Переяславська Рада".

ЗАМІСТЬ ЮДІНА —МИРОШНИЧЕНКО

Згідно з повідомленнями з Берліну, одержаними в Західній Німеччині, советський уряд відкликав політичного радника советського посольства Павла Юдіна і на його місце призначив Б. Мирошниченка.

ЗМІНА В РЕДАКЦІЇ „АМЕРИКИ"

В редакції католицького щоденника „Америка" в Філядельфії, через непорозуміння з католицьким духовенством, прийшло до змін: від редакції відійшли д-р Гр. Лужницький і д-р Мидловський. Б. Кравців, що був в адміністрації, переходить до редакції, де відповідальні пости переймають Є. Зиблікевич та Пасічняк.

* Одним із найшвидших мешканців моря є морський лев, який перепливає 132 км. на годину. Ще більшу скорість осягають деякі риби.

НАУКОВЦІ РОЗ'ЯСНЮЮТЬ СУТЬ РОСІЇ

Успішні радіо-телевізійні виступи проф. Смаль-Стоцького, адм. Менца та інших

Проф. Роман Смаль-Стоцький, адмірал Менц, д-р Драсковіч та інші започаткували недавно на форумі Джорджтавнського університету низку радійових і телевізійних виступів, темою яких є: „Що таке Росія", з попередженням, щоб поняття Росії не утотожнювати з поняттям Советського Союзу. До участи в дебатах був запрошений теж д-р Сергій Якобсон, але він відмовився, хоч мав на це дозвіл свого зверхника, д-ра Ґріффіта, голови відділу законодавчих студій в Конгресовій Бібліотеці. Проф. Смаль-Стоцький в своєму виступі обговорив свою книжку „Національні проблеми Советського Союзу", описав —користуючись мапою — всі неросійські національності СССР і полемізував з проф. Якобсоном, звертаючи увагу на такі нісенітниці твердження в книжці Якобсона „Напруження всередині Советського Союзу", як, наприклад, те, що Українська Католицька Церква є відгалуженням російської Православної Церкви. Проф. Стоцький назвав комуністів та імперіялістичних російських емігрантів головним джерелом фальшивих інформацій про Советський Союз. Незвичайно добре враження робив на телевізії виступ адмірала Джорджа Менца з Американського Комітету для визволення від большевизму. Адм. Менц говорив про протибольшевицьку боротьбу українського народу, про Українську Повстанську Армію, стверджуючи рівночасно відсутність антибольшевицького резистансу в етнічній Росії. Заклики до єдности большевицької пропаганди після смерти Сталіна схарактеризував адм. Менц, як доказ свідомости і признання Кремлю, що він не може покликатись на поневолені неросійські народи. П. Драсковіч солідаризувався з твердженням проф. Смаль-Стоцького і адм. Менца щодо життєвої важливости поневолених Москвою неросійських народів для безпеки З'єдинених Держав, звернув увагу на вітальне значення для Америки й вільного світу націоналістичних рухів поневолених Москвою народів та підкреслив, що не тільки комунізм, але в однаковій мірі й російський імперіялізм є ворогом та загрозою для вільного світу. Ця дискусія буде повторена через радіо-телевізійні станції цілої низки інших міст і стейтів.

* Як бачимо з історичних дат, більшість воєн починалась літом. Велика війна в 1866 почалась 14 червня, Французько-німецька 1870 р. — 19. липня, друга балканська війна 2—серпня, еспанська домашня війна—18. липня 1936 р., китайсько-японська війна—13. серпня 1937 р., врешті перша велика світова війна—2. серпня 1914 р., друга ж світова війна 1. вересня 1939 р.

Святкування сторіччя Парани

Президент Жетуліо Варгас у Курітібі

Починаючи з серпня місяця в столиці штату Парана—Курітібі відбуваються урочисті святкування 100 річчя емансипації.

На протязі цього часу скликалося чимало наукових з'їздів, конференцій, на яких відзначено великі досягнення штату.

На величезній площі Тірадентес побудовано сцену, на якій щовечора виступали мистецькі колективи різних етнічних груп. Населення Курітіби ознайомилося з художньою народньою творчістю українців, поляків, німців, японців, італійців, сирійців, голяндців, лібанців, французів, португальців, англійців. Всі етнічні групи показали також свої народні строї.

Святкування дійшло кульмінаційної точки в день 18 грудня, з приїздом президента республіки, п. Жетуліо Варгаса, в супроводі віцепрезидента, п. Кафе Фільо та великої кількости політичних, господарських та військових високих достойників.

Пан Жетуліо Варгас, прибувши до Курітіби, вранці прийняв параду поліції. По обіді президент республіки брав участь у відкритті пам'ятника першому губернаторові Парани, Захаріясу де Гоіс е Васконселос'у, якого встановлено на площі Захаріяс.

Всі центральні вулиці Курітіби були переповнені населенням, яке вітало достойних гостей.

Намічена на цей день парада етнічних груп, через сильну бурю та дощ, була перенесена на наступний день.

О півночі в цілому місті заграли сирени, забили дзвони, відзначаючи дату емансипації Парани.

Перед мікрофоном виступив президент республіки. В своїй промові п. Жетуліо Варгас відмітив великі досягнення штату, як в економічній, так і в культурній ділянках, та побажав дальших успіхів.

19 грудня було відкрито пам'ятника на площі 19 де Дезембро на честь цієї історичної дати, після чого почалася загальна парада.

Перед трибуною, де зайняли місця президент республіки, віцепрезидент, губернатор штату та інші високі достойники, першою була парада федеральних військ, далі наблизилися в різнокольорових строях етнічні групи.

Українська група пройшла під оплески присутніх. Попереду колони їхав віз зі збіжжям, на якому сиділа в українському строї жінка з дітьми, тримаючи сніп пшениці, за возом ішли діти та молодь, одягнені в різні українські строї, з квітами в руках.

Все населення Курітіби, а також безліч прибулих гостей з усього штату, довго пам'ятатимуть ці величні святкування.

Згідно з постановою естадуального уряду, святкування сторічного ювілею Парани продовжено до 29 березня 1954 року.

СОВЄТСЬКЕ ЗОЛОТО НА ЗАХІДНІХ РИНКАХ

В останньому часі на західніх ринках, зокрема у Франції і Америці, занотовано значне подешевіння золота. В деяких випадках ціни золота на вільному ринку впали до офіціяльного курсу.

Ця знижка спричинена допливом великої кількости советського золота на західні ринки. Скільки цього золота кинули совєти на Захід—точно не відомо. Деякі фахівці запевняють, що советського золота припливло до 100 тонн, інші твердять, що не більше як 10 тонн.

Дехто хотів у цьому факті бачити намагання СССР дезорганізувати західні ринки, одначе ця гіпотеза безпідставна, бо доплив золота може лише скріпити валюту західніх держав, а цим самим і цілу їх економіку.

Совєти примушені платити золотом за товари першої потреби, бо не мають для цього відповідної кількости девіз. А недостача продуктів широкого вжитку в СССР така велика, що для їх придбання совєти втрачають свої запаси золота.

Чи Ви вже вирівняли передплату за 1953 рік?

Український виставочний павільйон

Величезний успіх. Найбільша кількість відвідувачів. Заслужена слава. Візита губернатора. Дон Педро Гастон Орлеанський-Браганса. Картини майстрів мистецтва. Чудові вошивки. Комбіновані вироби з дерева й соломи. Стенд книжок. Величезне чергове досягнення української колонії.

Курітіба все ще святкує сторічний ювілей естада Парана. Останніми днями, згідно з пляном урочистостей, відкрито велику виставку, на якій є український павільйон.

Дуже багато відвідувачів приходять подивитися виставку і найбільше їх іде до українського павільйону. Експонати, виставлені на показ нашою колонією, притягають до себе увагу не тільки мешканців Курітіби, а й численних гостей, що прибули на святкування з різних місцевостей Бразілії. Мистецькі твори й вироби наших людей уже завоювали собі заслужену славу та популярність серед широкої бразілійської публіки.

На виставку загостив губернатор естада Парана, п. Бенто Муньоз да Роша. Він виявив своє велике зацікавлення українськими експонатами й просив перевезти їх на виставку кави, що днями відкривається в Курітібі.

Того дня, коли нам випала нагода побувати на виставці, нашу увагу звернув на себе один з відвідувачів. То був доволі високий чорнявий пан у сірому цивільному костюмі. Він уважно придивлявся до кожної речі: книжок, численних вишивок, різблень по дереву, оздоб хатнього вжитку. Особливу ж зацікавленість виявив до картин (образів) — оригінальних робіт українських мистців, які живуть у Бразілії.

Ходив той пан у супроводі свого секретаря, мило розмовляв з представниками української колонії—черговими в павільйоні.

Під кінець відвідин йому подарували популярну книжку в еспанській мові про боротьбу українського народу за своє визволення. За подарунок щиро подякував і дружньо всміхнувшись усім присутнім, попростував до дверей.

На виході йому подали Пам'ятну Книгу для розписки. Її сторінки збагатилися новим, чітко написаним ім'ям:

—Дон Педро.

Ото ж, повне ім'я цього пана—Дон Педро Ґастон Орлеанський-Браґанса, він є правнуком останнього бразілійського імператора.

Чим же український павільйон притягає до себе маси відвідувачів, у чому полягає його успіх?

Для кожної виставки треба не тільки дбайливо, з художнім смаком дібрати належні експонати, а й уміти вигідно їх поставити. З цими обома тяжкими, дуже відповідальними завданнями зразково впоралися всі пані, які працювали при Українсько-Бразілійському Комітеті, як і Комітет у цілому.

Коли заходиш до українського павільйону, відразу відчуваєш своєрідну гармонію від усього того, що тут виставлено для огляду відвідувачів. Жодна річ у павільйоні не виглядає зайвою, жодна річ не випадає із загальної ідеї, із загального стилю оформлення.

Український павільйон розташовано в двох великих суміжних залях і в прохідній кімнаті між ними. Всі ці приміщення для відвідувача становлять ніби єдине ціле, хоч кожне з них має своє особливе призначення. Вірніше буде сказати—вони доповнюють одне одне.

Ви відкриваєте двері. Проти вас висить чудова картина—українська церква над озером—роботи нашого знаного маляра Дмитра Васильовича Ізмайловича. Його картин тут є 18 і вони справді гідно прикрашують павільйон.

Ім'я Ізмайловича широко відоме в Бразілії. Живе він тут з 1927 року. Щороку виставки його праць відбуваються в столиці Бразілії—Ріо де Жанейро. Знають нашого мистця по виставках у Баї, Пернамбуко, Мінас Жерайсі, Сан Павлі. Для Курітіби він є почесним гостем, де вперше демонструє свій доробок. Місцеві бразілійські мистці подовгу затримуються біля картин Ізмайловича. Є їм на що подивитися, є в кого повчитися.

Дуже гарно виконано золотими фарбами образ Мадонни у візантійському стилі. На [illegible] тлі бачимо сміливу пелюстку, що сама вискочила високо вгору з бутону розкішної тропічної квітки.

Ми, українці, по праву пишаємось своїм талановитим мистцем, який за часів вільної України працював у Київській Академії Мистецтв, де мав своїми вчителями таких видатних майстрів пензля, як брати Кричевські, Жук, Бурачек та графік Зарицький.

В павільйоні виставлено також кілька праць здібної учениці п. Д. В. Ізмайловича—Марії Маргаріди.

Вже вдруге на великих виставках дебютує молода українська малярка Таня Тамарська. Виставлені нею праці милують зір своїми м'якими тонами. Малюнок у Тані Тамарської завжди виразний, ніби живий. Кожному зображенню вона додає певну деталь, що робить малюнок приємним і привабливим для ока. Ось, наприклад, квіти. Але на їх пелюстках ви бачите срібло роси. Тому ви довше зупиняєтеся біля картини, бо справді ніби відчуваєте перед собою живі рослини. Темні борозни від саней на тлі сліпучого снігу—переносять глядача в українське середзим'я. Багатство грайливих фарб на узліссі, а в них потопає маленька церковця—таким є образок із Сяноччини.

В особі панни Тані Тамарської ми безперечно маємо здібну оригінальну малярку. А перед нею ще ціле майбутнє!

Українське народнє мистецтво найбільше представлене вишивками. Споглядаючи їх, перед нами проходить Київщина, Буковина, Гуцульщина, Бойківщина, Лемківщина... Гарні, соковиті узори майстерно переведені на тканини. Не одна жінка не одну невиспану нічку провела над тими вишивками, щоб гідно заманіфестувати українське ім'я на урочистих святкуваннях сторічного ювілею Парани. Правда, впадає в очі недостатня кількість вишивок з Придніпрянської України, зокрема з Полтавщини, але годі в далекій Бразлії зібрати вдосталь все те, що має наш високообдарований нарід.

Гарне враження справляють два вишиті українські священицькі фелони.

Надзвичайно вдалі комбіновані вироби з дерева й соломи. Тарілки, касетки, коробочки, скриньки... Їх багато і виконані вони в різних тонах, різними способами. Для цих виробів так само характерна жвавість фарб, що є дуже виграшним фактором для приємного зорового сприйняття.

Побільшена зацікавленість бразілійської публіки українськими вишивками й виробами з дерева та соломи, підказує нам думку про те, чи не варто було б організувати в Курітібі постійний продаж цих речей? З приємністю зазначаємо—вже багато експонатів розкуплено бразілійським населенням.

У павільйоні маємо й речі хатнього побуту: ліжко з українською постіллю, вишите взуття, ножики для розрізання книжкових сторінок тощо. Явно бракує керамічних виробів.

Окремо треба сказати про книги. Їх є чимало й вони цікаві. Маємо літературу про Україну в різних мовах. Маємо історичні, військові, наукові твори, а також красне письменство та політичну публіцистику. Стенд з книжками виглядає дуже поважно й кожного переконує, що українська нація—нація великої культури, вона може змагатися в інтелектуальній ділянці з найпередовішими державними народами світу.

Звичайно, навіть у поширеному репортажі, всого не в стані переповісти, що є в українському павільйоні. Недарма він користується найбільшим успіхом на виставці, недарма про нього сьогодні говорить уся Курітіба.

Поза всяким сумнівом, павільйон української колонії Парани на виставці в Курітібі перетворився в наш черговий великий успіх.

Л. Літ

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. протопр. Ф. Кульчинського

Січень 1954 р.

3. Неділя. Рання й св. Літургія. Віла Ґваїра
7. Різдво Христове.
3 год. рано—Всенічна й св. Літургія—Віла Ґваїра.
7,30 рано св. Літургія—Марцейс.
8. Собор Пресвятої Богородиці.
8.30 Рання й св. Літургія—Віла Ґваїра.
9. Субота. 19 год.—Вечірня Понта Ґросса.
10. Неділя. 8.30 Рання й св. Літургія Понта Ґросса.
14. Новий Рік. св. Василія Вел.
8.30 Рання св. Літургія—Віла Ґваїра.
17. Неділя 8.30 Рання, св. Літургія Марцейс.
18. Понеділок. Навеч. Богоявлення.
год. 19. Вечірня, освячення води Марцейс.
19. Водохреща. Богоявлення Господнє.
4 год. рано Всенічна, св. Літургія, освячення води — Віла Ґваїра.
23. Субота, 19 год. Всенічна С. Каєтано
24. Неділя. 9.30 св. Літургія, освячення води — С. Каєтано
30. Субота. 19 г. Всенічна „
31. Неділя. 9,30 св. Літургія „

По Службі Божій молебень з нагоди річниці Державности. Від 12 год. феста на площі при Українській вулиці.

* В Бірмінґем, Англія, відбулася виставка псів, на якій виставлено нову їх породу. Ті пси вирізнюються тим, що зовсім не брешуть. Є вони мішанцями т. зв. „шпі-ців" і вовків. Надаються вони спеціяльно на сторожів: не брешуть, не зраджуючи перед злочинцями своєї приявности, а непомітно кидаються на них і кусають.

УВАГА! УВАГА! ПОРТО АЛЕГРЕ

В неділю, 10 січня 1954 року, о 12-й год. дня відбудуться

РІЧНІ ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Філії Хліборобсько-Освітнього Союзу міста Порто Алеґре.

В разі непогоди Збори будуть перенесені на 17 січня.

На порядку денному—вибори нової Управи Філії та інші важливі питання.

Прохаємо всіх членів Філії вчасно з'явитися на Збори.

Управа Філії ХОС'у м. Порто Алеґре

УВАГА КУРІТІБА І ОКОЛИЦІ!

9. січня 1954 р., в суботу, о годині 20,30 в залі Народнього Дому на Віла Ґваїра, в Курітібі, балетний гурток п. Анатолія Кушніра, при місцевій філії Х. О. Союзу, влаштовує свій перший

Концерт

українських народніх танків.

Запрошуємо все громадянство з Портону і з усіх околиць Курітіби прибути масово на цей перший концерт нашого молодого гуртка.

Управа філії

6 січня 1954 року, в передодень Різдва Христового (за старим стилем), в приміщенні будинку Курітібської Філії Хліборобсько-Освітнього Союзу, при вул. Вісконде до Ріо Бранко ч. 557, відбудеться

Спільний Свят-Вечір

Бажаючі взяти участь у спільній святковій вечері мають попередньо записатися у відповідних відпоручників. Запис провадять п.п.: М. Оріховський, М. Квасниця, С. Решетник, О. Ващенко.

Урочисті збори

Української Вільної Академії Наук у США, присв'ячені 35-річчю заснування Української Академії Наук у Києві

(Закінчення з попереднього числа)

Ці обставини спричинили розвиток господарства на Україні і появу цілого ряду підприємств. При поміщицьких маєтках постали полотняні фабрики. В 70-х роках з'явилось кілька металюргійних заводів—які в той час звалися „високими печами". У 80-х рр. почала інтенсивно розвиватися текстильна промисловість: виробляли шовк, сукно, полотно, панчохи, бавовняні вироби. Належали фабрики великим поміщикам і працювали на них кріпаки, часом до 1000 осіб. Були й невеличкі майстерні. Частина фабрик належала промисловим компаніям, купцям, навіть духовним особам. Промислові компанії були зв'язані з торговельними колами Східньої Европи. Сировина частинно надходила з місцевого кріпацького господарства, частково довозилась з-за кордону. Кваліфіковані робітники також прибували з Австрії, Німеччини, Голяндії. Часом до 30% робітників було жидівського походження.

Ринок української промисловости був широкий—і внутрішній, і зовнішній. Товари йшли до Польщі, Білорусі, Москви. Чимало товарів йшло до Болгарії, Валахії, а інколи навіть і до західньо-европейських країн, куди відправляли полотно, порцеляну, фаянс.

Давши огляд розвитку промисловости на Правобережній Україні в XVIII столітті, проф. Оглоблин сказав, що на цьому інтенсивному розвитку тяжко відбилася криза в Польщі, коли збанкрутувало багато банків.

ПРИВІТАННЯ

Після доповіді було зголошено привітання Уповноваженого Української Національної Ради д-ра С. Витвицького, який не міг особисто прибути, бо днями виїздить до Европи. Д-р Витвицький підкреслив значення об'єднання українських інтелектуальних сил і побажав успіху праці Української Вільної Академії Наук.

Д-р І. Ґольдман привітав збори, як грузинський науковець і сказав, що він, як економіст, з великим інтересом слухав доповідь проф. Оглоблина. Д-р Ґольдман розповів, що в Америці високо цінять українського ученого проф. Туган-Барановського, який був одним із фундаторів Української Академії Наук у Києві. Проф. Туган-Барановського вважають одним із фундаторів сучасної теорії вільного підприємства і виробничого циклу. Д-р Ґольдман сказав, що на одних зборах американських учених, де говорили про праці Туган-Барановського, він розз'яснив, що Туган-Барановський був українським ученим.

Проф. М. Чубатий виступив з привітанням від Наукового Товариства ім. Шевченка і сказав, що він щиро вітає саму ідею заснування Київської Академії в бурхливі революційні часи. В Українській Академії Наук виявились титанічні сили українського духу; за короткий час були створені надзвичайно цінні речі.

ТОВАРИСЬКИЙ ЧАЙ

Після зборів відбувся товариський чай, під час якого був ряд цікавих виступів, здебільшого спогадів про минуле Академії.

Проф. В. Порський розповів про свого учителя Вадима Львовича Модзалевського, який брав участь у виробленні проєкту Академії. Це був великий знавець української старовини і відданий колекціонер. Також він згадав про Ореста Левицького, який працював як учитель гімназії, але виявив себе як талановитий дослідник-історик. Тепер, у черговому випуску «Аналів Академії» буде передрукована праця О. Левицького про соціялізм на Україні.

Проф. Д. Горняткевич говорив про значення діяльности УВАН у США.

Д-р Ржепецький зупинився на історії української науки, сказавши, що перша українська наукова інституція постала в Острозі.

Проф. Базілевич тепло говорив про ролю об'єднання українських інтелектуальних сил і висловив побажання видати історію Української Академії Наук. Він закінчив свій виступ словами: «Віват Академія!»

Проф. В. Завітневич розповів про один епізод, що був характерним прикладом поведінки українських вчених, які не гнули своїх ший перед комуністичними загарбниками. В 1928 році до Києва приїхала комісія з Харкова, яка мала підпорядкувати Академію Наркомосвіті. Одне з перших питань, що поставив член комісії Наркомосвіти, Озерський, перед групою українських учених було таке: «Як відбилась методологія Маркса на вашій праці, товариші—академіки?» Тут підвівся К. Г. Воблий, учень професора Туган-Барановського, і сказав: «Ви питаєте, як відбилась методологія Маркса? — Ніяк, бо я її не поділяю!»

Пан В. Косаренко-Косаревич згадав ряд моментів зв'язаних з роботою академії.

Інж. К. Туркало розповів про свої зустрічі з академіком А. Кримським, який був основою Академії.

Д-р С. Демидчук нагадав, що В. Антонович і М. Драгоманов були першими, що принесли українську науку до Америки. На науковий конгрес в Чікаґо вони принесли свої папери, які були там зачитані.

Проф. М. Єфремов сказав, що недавно був на геологічному конгресі в Канаді. Коли там довідались, що Єфремов—учень В. Бернадського (першого Президента Української Академії Наук), то це викликало великий інтерес, бо Бернадський є ученим світової слави. Українська Академія Наук мала серед своїх членів кількох учених світової слави.

Проф. Л. Чикаленко розповів про свої зустрічі з проф. В. Бернадським у Петербурзі і в Празі, а також про академіка А. Кримського, який був великим націоналістом. Також він згадав про Макаренка, який був одним з директорів Ермітажу, а після революції зразу ж приїхав на Україну, щоб працювати в Академії.

Ю. Дивнич сказав, що українські вчені, що лишились в Києві під навалою большевицької татарви, багато зробили для української культури. Більшість учених, що були на тому засіданні, де було вирішено лишитися в підсовєтській Україні, пізніше заплатили за своє рішення життям. Обов'язок тих, що тепер є у вільному світі—шанувати їх пам'ять і написати історію Української Академії Наук.

Проф. Оглоблин сказав, що він зв'язаний з Українською Академією Наук уже 30 років. Тепер на Україні уже виросло нове покоління, що з нього складаються співробітники і члени Академії. Їх виховала теперішня доба, але вони лишилися українцями. Та молодь повинна говорити і писати не те, що думає, але в їх душах лежить любов до Великої України.

Проф. М. Чудинів згадав, що проф. Макаренко був ліквідований дуже скоро після того, як на похороні Д. Щербаківського сказав: «Його знищили чекісти». Промовець сказав, що він підбирає матеріяли про те, що зробила українська наука для світової науки і відзначив, що зокрема українські математики багато вклали у розвиток математичних наук. Тепер на Україні учені далі працюють для блага української науки.

Проф. В. В. Дорошенко зазначив, що трудно сказати, яку саме дату треба вважати початком української науки. З XVIII століття почалося інтенсивне збирання матеріялів з українознавства. В XIX столітті українські вчені почали писати українською мовою. На Східній Україні—П. Куліш, на Західній—Головацький.

Проф. Ветухів згадав тих учених, що відійшли. Він сказав, що недавно перечитував матеріяли про заснування Київського Наукового Товариства в 1907 році, секретарем якого було призначено—як сказано в тих матеріялах,—молодого ученого Д. Дорошенка.

Проф. Ветухів сказав, що він радий бачити на святі численну родину, що гуртується тут коло Української Академії вільного світу.

Окрема ґратуляція

Коли вже готували до друку сьогоднішнє число „Хлібороба", вирішили ще раз перевірити, чи всім склали святкові привітання, чи бува не пропустили когось? Виявилося—перевірка та не була зайвою. Пишучи тисячі рядків тексту й видаючи календаря, ми випустили зі свого поля зору тереново близького сусіда, а саме прудентопільську „Працю", її редакторів та співробітників. Звичайно, з подібним недоліком не примирилися і взялися негайно направити справу. Самі подумайте, „Праця", на своїх сторінках, стільки уваги приділяє „Хліборобові", зокрема моїй скромній особі, а тут виходить святкове число і ми про неї а ні звука! Було б не тактовно, не коректно, не відповідало б загальноприйнятим правилам чемности. Виходячи з усього цього, „Праці", хоч і на задвірках, а таки почуваємось до милого обов'язку приділити окреме місце.

Отже, почнемо її зараз ґратулювати.

Насамперед, за що? Тут довго думати не доводиться. Варто взяти лише до рук будь-яке число названого часопису. Як раз перед нами лежить 49-те. Розгортаємо його й натрапляємо на статтю „На маргінесі протестаційного віча в Курітібі", пера широкознаного всій нашій громадськості пана „Присутнього". Зверніть лишень увагу, яка смілива й суспільно вироблена людина той „Присутній"! З цілковитою відповідальністю за все ним сказане, взяв і підписався повним своїм ім'ям та прізвищем!

Сама стаття, нема чого гріха таїти; виняткою розумна, навіть повчальна. Дарма „Паця" в передовій пише: „До речі, Прудентопіль глуха, забута закутина..." Той вираз не можна брати за щире признання редакторів про їх значіння або можливості. Стаття „На маргінесі..." зраджує зовсім протилежне — прудентопільська „Праця" є новим світочем в ділах і поведінці людей, а всім відомий „Присутній", на її сторінках, виробив новий правильник до того.

Розглядаючи мій виступ у справі голоду, стаття починається з твердження, що при прилюдних виступах промовцеві не можна закладати руки назад. Досі ж, наприклад, в усіх клясичних гімназіях, скажімо Европи, водилось так: коли учня викликають розповісти на пам'ять вірш або уривок з оповідання, він стає обличчям до цілої кляси і руки бере назад. Тепер же п. „Присутній" з „Працею" вважають таку позу майже непристойною. Що ж, доведеться міністерствам освіти й академіям усього світу дати вказівки—змінити це правило поведінки так, як того вимагають панове з Прудентополя.

Згадана стаття не дозволяє промовцеві також робити два-три кроки вперед і назад по сцені. Знову ж таки лектори (в тому числі й клясичних гімназій) всього світу досі до такого способу дуже часто вдаються. Кожному з них конче потрібно надіслати наказ п. „Присутнього".

Суворо засуджується нарешті і рівний тон промовця. Теж новина і то не абияка! До сьогодні в школах, університетах і на громадських академіях, рівний тон лектора, доповідача або промовця вважався лише ознакою доброго виховання. Тепер же і рівний тон, за „Присутнім" та „Працею", треба кинути десь до архіву історії.

Прочитавши все це, я вже зробив для себе належні висновки. Іншим разом, коли доведеться виступати перед авдиторією, вистрибну на сцену, впаду ниць, почну бити ногами об підлогу, руками рвати собі волосся (ліпше наперед одягнуту перуку) і несамовито кричати. Що кричати? Та хоч би й написане „Присутнім": „... дуже успіжно переведеному гимені... посвяче... доповідник не впадав у патос, не намагався викликати своїми коментарями еманцій слухачів, його реферат спричинив на присутніх приголомшуюче враження саме своєю страшною, подавляючою об'єктивністю".

Ви зрозуміли щонебудь? Я—ні. „Успіжно, гимені, посвяче, приголомшуюче враження й страшна подавляюча об'єктивність"—все це звучить, як у дитячій забавці: „Ена бена рест-квінтер квантер жест". Не мова, а заклинання ворожбита. Але чого можна більше вимагати від людини, коли вона говорить, чи то пак, в даному разі пище „в емоційному зафарбленні"? Коротше кажучи, „Присутній" вимагає від доповідачів на академіях перетворюватися в анахронічних чалкунів, що колись сіяли темряву по селах. Принаймні для своєї статті він дібрав вирази цілком у їхньому дусі.

„Присутнього" дивує, чому А. Височенко, в своїй книзі „СССР без маски", пише, що хліб та гроші опухлому візникові в Погребищі дав комсомольський вельможа К., а Ващенко в доповіді сказав, що то він зробив?

А Височенко писав не про себе, а про вельможу К., тому в згаданому розділі книги не має ніякого значіння те, що він, Височенко, зробив. Я ж, у спогадах, нічого не говорив про К., тому сказав лише про свій власний вчинок. На ту подію натрапили дві особи і обидві вони віддали голодній людині все, що мали з собою. Коли б при тому були ще інші особи, вони зробили б так само, хіба що за винятком п. „Присутнього", якому видно не до вподоби „діло милосердя".

Автор „На маргінесі..." твердить, що при вигляді божевільних жінок, які з'їли своїх дітей, кожна людина може зареагувати по своєму... Одкак, він вважав чомусь „цинічним" моє запитання до фахового лікаря—чи можна тих жінок знову повернути в нормальний стан? Це запитання, гадаю, було продиктоване найкращими гуманними, людяними почуттями. А, як би реагував у даному випадкові п. „Присутній"? Згідно з характеру його писання, він би підбіг до міліціонера, що супроводжував збожеволілих жінок і роздираючи груди, на цілу вулицю закричав би:

—Мерщій забирай і мене, бо інакше я потраплю на еміграцію і тоді напишу в прудентопільській „Праці" статтю „На маргінесі протестаційного віча в Курітібі"!

Творець „На маргінесі..." робить далі просто геніяльне відкриття: „... п. Ващенко не був жертвою голодового страхіття..." Таким чином він ручиться, що я не вмер у 1933 році. А ви, пане, хіба вмерли тоді? Коли так, то розкажіть, будь ласка, як це ви, по 20-ти роках своєї фізичної смерти, опинилися в співробітниках прудентопільської „Праці"? Адже вона, всежтаки, перебуває на грішній землі, а не на святому небі. Людям буде безумовно цікаво послухати таку бавчку.

Не менш геніяльне і друге відкриття: „... що ж писав журналіст Ващенко до преси про ті факти, які бачив і про які був за своїм фахом зобов'язаний писати? В якому світлі він представляв трагедію українського села?"

Оце так вистругнув „Присутній"! За ним виходить, що совєтська преса аж так доброзичливо ставиться до українських селян, що навіть зобов'язує своїх працівників висвітлювати їхню недолю! З подібними міркуваннями дуже легко дійти до того, щоб, за совєтською ж пресою, назвати ката Сталіна „найбільшим другом українського народу"!

Виняткого цікавим є висновок автора „На маргінесі...", що в моєму виступі: „... брак найменшого емоційного зафарблення трагічних епізодів справили на присутніх враження якогось прикрого здивування, межуючого з обуренням".

Як усім відомо, цей мій виступ відбувся не десь у тоталітарній державі, а у вільній демократичній Бразилії. Ото ж, кілька сотень присутніх на академії мали цілковиту змогу відразу виявити, за твердженням п. „Присутнього", своє „обурення". Якже вони його виявили?

По закінченні промови залунали доволі рясні оплески. Очевидно це треба вважати своєрідним „обуренням" авдиторії? Федеральний посол, п. д-р Фірман, у своєму виступі зокрема відзначив мої спогади. То теж вияв лютого „обурення"? Нарешті, по закінченні виступу, ціла група присутніх на залі людей підійшла стиснути мені руку. В даному разі маємо вже вияв масового „обурення", чи не так, пане авторе? Виступ у цілому надруковано в „Хліборобі", отже він не для кого не становить собою таємниці. Цей же виступ повністю, без всяких змін, помістив на своїх сторінках один із розповсюдженіших українських часописів на еміграції—канадійський „Новий Шлях". Редакція названого часопису так само, за висновками „Присутнього", діяла виключно з мотивів свого величезного „обурення" моєю промовою?

Як бачите, автор „На маргінесі...", а за ним і прудентопільська „Праця" відкрили всім нам очі на те, в чому саме має полягати людське обурення. Що ж, подякуймо їм за „науку".

Стаття п. „Присутнього" в прудентопільській „Праці" прикрашена ще таким висловом: „... на тлі „всього почутого і побаченого під час віча, настирливо вимальовується дебела постать п. Ващенка..."

Ото ж, я йому заслонив ціле віче в Курітібі!

Пишучи саме ці рядки ви, п. „Присутній", напевно мали в своїй уяві стародавню кавказьку легенду, що в ній оповідається, як Демон, захопившись християнкою Тамарою, сказав останній: „Твоя постать заслонила мені цілий світ!"?

Раз так, то дякую вам за порівнення мене з християнкою Тамарою! Бо, одверто кажучи, Демонів я не люблю. І то однаково, чи з Кавказу, чи з інших місцевостей.

Здається на цьому ми вже вив'язалися з милого обов'язку окремого ґратулювання?

ОЛ. ВАЩЕНКО